

# Uloga zakonske regulative u ruralnom turizmu Republike Hrvatske

---

**Naletilić, Gabrijela**

**Undergraduate thesis / Završni rad**

**2018**

*Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj:*

**Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek /  
Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet agrobiotehničkih znanosti Osijek**

*Permanent link / Trajna poveznica:* <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:151:678923>

*Rights / Prava:* [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

*Download date / Datum preuzimanja:* **2025-01-31**



Sveučilište Josipa Jurja  
Strossmayera u Osijeku

**Fakultet  
agrobiotehničkih  
znanosti Osijek**

*Repository / Repozitorij:*

[Repository of the Faculty of Agrobiotechnical  
Sciences Osijek - Repository of the Faculty of  
Agrobiotechnical Sciences Osijek](#)



SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU  
FAKULTET AGROBIOTEHNIČKIH ZNANOSTI OSIJEK

Gabrijela Naletilić

Preddiplomski stručni studij Agrarno poduzetništvo

**Uloga zakonske regulative u ruralnom turizmu Republike  
Hrvatske**

Završni rad

Vinkovci, 2018.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU  
FAKULTET AGROBIOTEHNIČKIH ZNANOSTI OSIJEK

Gabrijela Naletilić

Preddiplomski stručni studij Agrarno poduzetništvo

**Uloga zakonske regulative u ruralnom turizmu Republike  
Hrvatske**  
Završni rad

Povjerenstvo za ocjenu završnog rada:

1. Izv. prof. dr. sc. Tihana Sudarić, mentorica
2. prof.dr.sc.Ružica Lončarić, članica
3. David Kranjac, dipl.ing.agr., član

Vinkovci, 2018

## TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA

---

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku  
Fakultet agrobiotehničkih znanosti Osijek  
Preddiplomski stručni studij Agrarno poduzetništvo

Završni rad

Gabrijela Naletilić

### **Uloga zakonske regulative u ruralnom turizmu Republike Hrvatske**

#### **Sažetak:**

Republika Hrvatska posjeduje prirodne resurse, kulturnu baštinu i dobar geografski položaj koji pogoduje razvoju ruralnog turizma. Iako raznolikih geografskih podneblja, najviše se ulaže u ruralni turizam na jadranskom području. Razvoju turizma treba pristupiti planski i organizirano te poboljšati razvoj napose na kontinentalnom području. Ulaganjem u ljudska znanja i vještine postići će se i povećati bolja iskoristivost europskih fondova te konkurentnost europskim zemljama. Smanjenjem administracije ili automatizacijom te povećanjem novčanih potpora postigla bi se veća zainteresiranost poduzetnika koji vrlo često zbog administracije odustaju od svojih ideja.

**Ključne riječi:** ruralni turizam, agroturizam, poljoprivredna gospodarstva, zakonska regulativa

29 stranica, 3 tablice, 4 slike, 1 graf, 12 literaturnih navoda

Završni rad je pohranjen: u Knjižnici fakulteta agrobiotehničkih znanosti u Osijeku i u digitalnom repozitoriju završnih i diplomskih radova fakulteta agrobiotehničkih znanosti u Osijeku.

## BASIC DOCUMENTATION CARD

---

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek  
Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek  
Professional study Agricultural entrepreneurship

Final work

Gabrijela Naletilić

### **The role of the legal regulations in the rural tourism of republic of Croatia**

#### **Summary:**

The Republic of Croatia possesses natural resources, cultural heritage and a good geographical position that favors the development of rural tourism. Although it is a diverse geographical region, it is mainly invested in rural tourism on the Adriatic. The development of tourism should be accessed by planned and organized and improved development, especially in the continental area. Investing in human knowledge and skills will also increase the better use of European funds and the competitiveness of European countries. By reducing the administrations or automation and increasing monetary assistance, a greater interest will be made for entrepreneurs who often give up their ideas for the administration.

**Keywords:** rural tourism, agrotourism, rural economy, legal regulations

29 pages, 3 tables, 4 figure, 1 chart, 12 references

Final work is archived in Library of Faculty of Agrobiotechnical Sciences in Osijek and in digital repository of Faculty of Agrobiotechnical Sciences in Osijek.

## SADRŽAJ

1. UVOD.....	2
2. MATERIJALI I METODE .....	3
3. OSNOVE RURALNOG RAZVOJA.....	4
3.1. Definicija ruralnog turizma .....	4
3.2. Oblici ruralnog turizma.....	6
3.2.1. Agroturizam.....	7
3.2.1.1. Oblici agroturizma u kojima se pružaju samo usluge prehrane.....	8
3.2.1.2. Oblici agroturizma u kojima se pružaju samo usluge smještaja.....	8
3.2.1.3. Oblici agroturizma u kojima se pružaju usluge smještaja i prehrane .....	8
3.3. Ostali oblici ruralnog turizma .....	8
4. AKTUALNO STANJE RURALNOG TURIZMA U REPUBLICI HRVATSKOJ .....	11
5. SWOT ANALIZA RURALNOG TURIZMA HRVATSKE.....	15
6. ZAKONSKA REGULATIVA U RAZVOJU SEOSKOG TURIZMA REPUBLIKE HRVATSKE	17
6.1. Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti .....	17
6.2. Zakon o pružanju usluga u turizmu.....	18
6.3. Pravilnik o pružanju ugostiteljskih usluga u seljačkom domaćinstvu .....	20
7.PROGRAM RURALNOG RAZVOJA.....	23
7.1. Mjera 6 – Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja.....	23
8. ZAKLJUČAK.....	27
9. POPIS LITERATURE .....	29

# 1. UVOD

U današnjem svijetu gdje je slobodno vrijeme privilegija, ljudima je vrlo važno iskoristiti ga na najkvalitetniji način za sebe i svoje zdravlje. Utočište i mir od užurbanog života te briga i problema koje ono nosi nalaze u prirodi. Stoga činjenica o povećanju porasta posjeta ruralnim turističkim destinacijama ne iznenađuje. Ruralni turizam pravi je način i prilika koji pruža bilo koji oblik turizma.

Hrvatska uz prirodne resurse, kulturnu baštinu i povoljan geografski položaj ima velike predispozicije za još veći razvoj ruralnog turizma. Naime, ruralni turizam ima udio od 1% , što je neznatno naspram europskih zemalja.

Ruralni razvoj ogleda se u interakciji poljoprivredne proizvodnje, proizvodnje tradicionalnih proizvoda i kulture, dakle korištenje već postojećih resursa, odnosno baštine koja oživljava kroz turizam.

Razvoj ruralnog turizma može biti od velikog značaja i mora se sagledavati kao bitna sastavnica ukupnog, održivog razvitka. Ono pridonosi boljem životnom standardu stanovništva i povećanju radnih mjesta. Međutim, najveća koncentracija razvoja ruralnog turizma je na jadranskom području, što kontinentalni dio čini znatno nazadnim. To je dovelo do iseljavanja stanovništva i potragom za boljim životom izvan države.

Isto tako velika prepreka razvoju je i zakonska regulativa, odnosno administracija koja gasi želju poduzetnika za pokretanjem i ostvarivanjem svoje ideje. Uz smanjenje potrebne dokumentacije ili automatizacijom te povećanjem novčanih potpora rezultiralo bi rastom i razvojem ruralnog turizma.

Ulaskom u Europsku uniju omogućeno nam je korištenje mnogih fondova koje još uvijek ne iskorištavamo u potpunosti. Kako bismo ih što bolje i kvalitetnije koristili potrebno je ulaganje u ljudske znanja i vještine, odnosno cjeloživotno učenje. Time bi i postali konkurentniji Europskim članicama koje na tržištu nude sve veću lepezu novih ponuda.

## **2. MATERIJALI I METODE**

Pri pisanju rada korištene su znanstvene i stručne literature i stranice na internetu iz područja poljoprivrede i ekonomije.

U radu se primjenjuju deskriptivna analiza, kao i metode indukcije, dedukcije i sinteze analiziranih podataka. Kroz SWOT analizu istaknute su prednosti i nedostaci razvoja ruralnog turizma.

Cilj rada je istražiti i analizirati razvoj ruralnog turizma u Republici Hrvatskoj s posebnim osvrtom na zakonsku regulativu, odnosno na prednosti i nedostatke administrativne i institucijske potpore razvoja ruralnog turizma.

### **3. OSNOVE RURALNOG RAZVOJA**

Ruralni turizam skupni je naziv za različite aktivnosti i oblike turizma koji se javljaju izvan grada i onih područja na kojima se razvio masovni turizam. (Demonja, Ružić, 2009.) Uvjetovan je turističkim atrakcijama u ruralnom području. Nailazi na sve veće razvojne, marketinške, menadžerske i ekonomske poteškoće u svom razvoju, međutim na strani turističke potražnje iskazuje se sve značajniji interes za ovakvim oblikom turizma.

Ruralni prostor u Republici Hrvatskoj zauzima 91,6% ukupne površine. Dakle, Hrvatska ima sve preduvjete za razvoj ruralnog turizma.

Osim turizma na turističkim seljačkim gospodarstvima, javljaju se i brojni posebni oblici turizma u ruralnom prostoru. Pod tim se smatra aktivnost turista (višednevnih posjetitelja) i izletnika (jednodnevnih posjetitelja).

Za razvoj ruralnog turizma nisu dovoljna samo turistička seljačka gospodarstva koja su temelj ruralnog turizma, nego i drugi smještajni objekti u ruralnom prostoru. Naime, potrebna je ugostiteljska infrastruktura kao što su restorani, kušaonice vina, uređene turističke atrakcije, osmišljene vinske ceste, biciklističke staze, hodočasnički putovi i slično. Ukratko, potrebne su osmišljene i organizirane ruralne turističke destinacije.

#### **3.1. Definicija ruralnog turizma**

Ruralni turizam na razini Vijeća Europe, godine 1968. definiran je kao turizam koji obuhvaća sve aktivnosti u ruralnom području, a ne samo one koje bi se mogle odrediti kao farmerski ili agroturizam. (Demonja, Ružić, 2009.) Znači da on zadire u turizam i poljoprivredu te se tako oblikuje specifična turistička ponuda koje se može ostvariti unutar seljačkog gospodarstva ili seoskoj sredini. Nadalje, prema definiciji Vijeća Europe, ruralni turizam je turizam na seoskom području sa svim aktivnostima koje se provode na tom mjestu, a najvažnija obilježja takvog turizma su sredina. Odsutnost buke očuvani okoliš, komunikacija s domaćinima, domaća hrana i upoznavanje sa seljačkim poslovima. (Demonja, Ružić, 2010.)



Tablica 1. Kriteriji za definiranje okvira ruralnog turizma

<b>KRITERIJI</b>	<b>TUMAČENJE</b>
Smještaj domaćinstva u prirodnom okruženju, selu ili gradu	Manje od 5 000 stanovnika u selu/gradu ili u vrlo tipičnim/tradicionalnim naseljima
Ruralno okruženje s izraženim obilježjima tradicionalnog poljodjelstva ili s izrazitim prirodnim vrijednostima	Izuzetne prirodne vrijednosti su park prirode ili slično. „Tradicionalno poljodjelstvo“ isključuje prevladavajuću industrijsku poljoprivredu (vizure kojima dominiraju staklenici, iznimno veliki proizvodni objekti i slično).
Turizam nije glavna ili prevladavajuća aktivnost ili izvor prihoda u bližoj okolini	Odnos broja turističkih kreveta i stanovnika u ruralnom području ne smije preći 1:1
Dobra zaštita životne sredine, miran i tih položaj, bez buke ili zagađenja	Prihvatljivi su mirisi i buka karakteristični za tradicionalnu poljoprivrednu proizvodnju
Autentičnost smještajnog objekta i ambijenta	–
Gostoljubivost – osobna briga domaćina o gostima	–
Mali kapacitet smještajne jedinice	Gornja granica kapaciteta je 40 kreveta ako nije zakonski određen ili propisan internom standardizacijom članice
Poštivanje propisanih kriterija u ocjenjivanju	Poštivanje prilagođenih standarda Federacije u ocjeni kvalitete
Društvena i socijalna održivost u kontekstu multi-funkcionalnih aktivnosti na r. području	Primjena kriterija iz „Agende 21“ za turizam kada budu osmišljeni
<b>KRITERIJI</b>	<b>TUMAČENJA</b>
Povezanost s lokalnom zajednicom i tradicionalnom kulturom	Minimum je integracija aktivnosti u okvire zajednice iz okruženja, gosti imaju mogućnost ostvariti kontakt s lokalnom realnošću ako to žele
Lokalni proizvodi i gastronomija	Dostupni u okruženju
Kultura (folklor, zanatski proizvodi, običaji, nasljeđe,...)	Dostupni u okruženju
Isključujući kriteriji su: gradski i industrijski lokaliteti i njihova okolica, područja masovnog ili izrazito razvijenog turizma, i buka, rizici/opasnosti, vidljiva ili druga zagađenja.	Tipični ruralni utjecaji su prihvatljivi

Izvor: D. Démonja, P. Ružić, 2010.

Iako su u tablici definirani okviri ruralnog turizma još je uvijek problem u određivanju granica između turizma i ruralnog turizma.

Oblike ruralnog turizma možemo podijeliti na prolazni ili izletnički i boravišni turizam. Prolazni ili izletnički turizam karakterizira razgledavanje i zabavu bez noćenja, a boravišni duži boravak, dakle s noćenjem.

Ruralni turizam je aktivnost, odnosno pokret kojim se čovjeka iz urbane sredine vraća u prirodu te tako pokreće niz gospodarskih i negospodarskih aktivnosti u ruralnoj sredini. Pod to smatramo uzgoj prirodne i zdrave hrane, oživljavanje poljoprivredne proizvodnje na malim površinama, mogućnost aktivnog odnosa turista prema prirodi i poljoprivrednoj proizvodnji, povratak čovjeka prirodnim vrijednostima, poljoprivrednom ambijentu te rasterećenje pritiska i stresova koji ga okružuju u urbanom svijetu i slično.

Prekrasni prirodni krajolici, tradicija i kulturni sadržaji sve češće su izbor i destinacija gradskog stanovništva, što potvrđuju i statistike. Razvojem ruralnog turizma potiče se investiranje i razvoj života na poljoprivrednim gospodarstvima. Dakle, povećava se ekonomska aktivnost te gospodarstva posluju bolje i uspješnije.

### **3.2. Oblici ruralnog turizma**

Kada je riječ o podjeli turizma za nas je važna ona s gledišta lokacije. Tako razlikujemo primorski i kontinentalni turizam. Primorski turizam se realizira na obalama mora, a kontinentalni na kopnu i javlja se u tri oblika, a to su: gradski, ruralni turizam i turizam turističkih centara.

Turizam možemo podijeliti i s gledišta turističke ponude ili proizvoda. Tu ubrajamo: sportsko-rekreacijski, lovni, ribolovni, kulturni, nautički, gastronomski, zdravstveni i drugi. Ruralni turizam razlikuje seljački (agroturizam) na seljačkim gospodarstvima i ostale oblike turizma na ruralnom prostoru izvan seljačkih gospodarstava.

### 3.2.1. Agroturizam

Osnovna djelatnost agroturizma je poljoprivreda, a usluge turista čine dodatnu djelatnost. Kako bi seljačko gospodarstvo pružilo dodatne usluge turistima, ono mora biti adekvatno pripremljeno i organizirano za pružanje tih usluga. Kada zadovolji sve kriterije može se nazvati turističkim seljačkim gospodarstvom. Kvaliteta ponude gospodarstva ovisi o brojnim činiteljima koji se odnose na okolišnu, klimatsku, rekreacijsku, vizualnu privlačnost, prometnu povezanost, komunalnu i servisnu opremljenost te cjelokupnu ljepotu zavičaja. Nadalje, seljačko gospodarstvo treba se baviti nekom od poljoprivrednih aktivnosti (vinogradarstvo, pčelarstvo, ribolovstvo, povrtlarstvom, voćarstvom, ratarstvom i sl.). Uređeno dvorište, veliki broj domaćih životinja, stambene i gospodarske zgrade s dijelom za boravak i prenoćište koji su suvremeno opremljeni također su jedni od činitelja koji utječu na kvalitetu poljoprivrednog seljačkog gospodarstva.

Obzirom na usluge u agroturizmu poznajemo:

1. u kojima se pružaju samo usluge prehrane
2. u kojima se pružaju samo usluge smještaja
3. u kojima se pružaju usluge smještaja i prehrane

Obzirom na objekte za odmor razlikujemo:

1. ruralne kuće tradicionalne arhitekture
2. obiteljske ruralne hotele
3. ruralne sobe i apartmani tradicionalne arhitekture
4. ruralne sobe i apartmane nove arhitekture
5. poljoprivredno gospodarstvo s eko ponudom

### **3.2.1.1. Oblici agroturizma u kojima se pružaju samo usluge prehrane**

Oblik turizma u kojemu se turistima omogućava degustacija i uživanje u domaćim i regionalnim jelima i pićima. Jela i pića se nude u specijaliziranim objektima, uređenim i opremljenima u skladu s tradicionalnom arhitekturom, a jela i pića moraju biti tipična za predmetni kraj. Uglavnom su takvi objekti i ponuda organizirani na OPG-ovima.

### **3.2.1.2. Oblici agroturizma u kojima se pružaju samo usluge smještaja**

Ovaj oblik razlikuje različite objekte kao što su ruralna kuća tradicijske arhitekture, obiteljski ruralni hotel, ruralne sobe i apartmani tradicionalne arhitekture, te ruralne sobe i apartmani nove arhitekture.

### **3.2.1.3. Oblici agroturizma u kojima se pružaju usluge smještaja i prehrane**

Turistima se pruža kompletna usluga, dakle usluge smještaja i prehrane i cijelog programa boravka s izletima, obilaskom gospodarstva i sl. Turiste se uključuje u poljske radove, sportske i rekreacijske aktivnosti te sadržaje koji se organiziraju u mjestu ili bližoj okolini.

## **3.3. Ostali oblici ruralnog turizma**

Odmor izvan seljačkih gospodarstava s odredištem, selo ili seoska sredina sa smještajem turista u kampovima, hotelima i pansionima čine brojne oblike ruralnog turizma. Ruralna područja pružaju velike mogućnosti za razvoj turizma i različitih turističkih aktivnosti. Prema tome osmišljeni su oblici turizma kao što su:

1. *Rezidencijalni turizam* koji predstavlja boravak i odmor u sporednom stanovanju gradskih stanovnika vikendom, blagdanima i za vrijeme godišnjeg odmora.
2. *Zavičajni ili nostalgični turizam* koji se temelji na osobnoj vezi pojedinaca i određenih mjesta i krajeva.

3. *Sportsko-rekreacijski turizam* (biciklizam, veslanje, plivanje, jahanje i sl.)
4. *Avanturistički turizam* kojemu je temelj rekreacija s mnogo rizika i uzbuđenja što od turista zahtjeva fizičku i psihičku pripremnost.
5. *Zdravstveni turizam* koji odmor veže uz termo-mineralna vrela, ljekovita blata i planinske predjele. Sve usluge prehrane i smještaja osiguravaju se u lječilištima.
6. *Kulturni turizam* predstavlja putovanje zbog obilaska spomenika kulture, galerija i raznih kulturnih manifestacija.
7. *Vjerski turizam* koji je nastao putovanjima i posjetima vjerskih središta, obredima ili hodočasima.



Slika 1. - Vjerski turizam; hodočašće u Međugorju

Izvor: <https://www.medjugorje-info.com/hr>

8. *Lovni turizam* koji je tipičan za ruralne prostore na čijim se poljoprivrednim i ostalim površinama ono provodi.
9. *Ribolovni turizam* koji se ostvaruje na vodenim površinama ruralnog prostora.
10. *Gastronomski turizam* temelji se na gastronomskoj ponudi te je važno imati raznovrsnu i uočljivu ponudu hrane.
11. *Vinski turizam* u uskoj je povezanosti sa gastronomskim turizmom radi povezanosti vina sa hranom. Za razvoj ovog turizma potrebna su vinogorja.
12. *Ekoturizam* koji predstavlja putovanja kojima je cilj zaštititi prirodu i unaprijediti kulturu u svijetu.
13. *Edukacijski turizam* temelji se na upoznavanju polaznika sa ruralnim prostorom te stjecanjem iskustva u istom.

14. *Kamping turizam* je oblik u kojemu turisti za smještaj odabiru kampiranje. Kampovi moraju ispuniti minimalne i posebne uvjete opremljenosti.
15. *Nautički turizam* u kojemu se za smještaj koristi brod-jahta, a odmor se provodi u ruralnoj sredini na jezerima, rijekama i slično.
16. *Difuzni oblik smještaja* koji doprinosi razvoju cijelog mjesta za razliku od onih standardnih koji su usmjereni na vlastiti profit. Cilj difuznog hotela je iskoristiti potencijale sredine te ujediniti lokalno stanovništvo u aktivnostima koje su turistima nove i zanimljive s dugoročnijim posljedicama zadovoljstva i ponovnog povratka. (Ružić, 2009.)
17. *Mješoviti i ostali oblici ruralnog turizma* kao što su: foto-safari, bird watching, praćenje divljih životinja po tragovima, traženje njihovih staništa i slično.

## 4. AKTUALNO STANJE RURALNOG TURIZMA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Razvoj ruralnog turizma u Hrvatskoj započeo je 1996. Temeljem tada važećeg Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti. Tada je Ministarstvo turizma započelo s inicijativama njegovog razvoja i prvim aktivnostima poput obilaska terena, prikupljanje informacija, edukacija i stvaranje pretpostavki za njegov razvoj. Međutim hrvatska ponuda ruralnog turizma se razvija sporo. Turizam na ruralnom prostoru u Hrvatskoj sudjeluje sa samo 1% prihoda. U nastavku je prikazan broj turističkih noćenja u prvom tromjesječju 2016.godine.

	Istra/ Istria	Kvarner/ Kvarner	Lika – Karlovac/ Lika – Karlovac	Dalmacija – Zadar/ Dalmatia – Zadar	Dalmacija – Šibenik/ Dalmatia – Šibenik	Dalmacija – Split/ Dalmatia – Split	Dalmacija – Dubrovnik/ Dalmatia – Dubrovnik	Grad Zagreb/ City of Zagreb	Središnja Hrvatska/ Central Croatia	Slavonija/ Slavonia	Ukupno/ Total
<b>Noćenja (u 000)/ Tourist nights (in 000)</b>											
I.	66	65	11	11	5	35	31	89	64	19	397
II.	88	68	11	13	6	35	42	91	55	18	428
III.	258	137	20	31	32	75	96	122	57	23	851
<b>Ukupno I. - III./ Total I - III</b>	<b>413</b>	<b>270</b>	<b>42</b>	<b>56</b>	<b>42</b>	<b>145</b>	<b>169</b>	<b>302</b>	<b>176</b>	<b>60</b>	<b>1 676</b>
<b>Struktura (u %)/ Structure (in %)</b>											
I.	16,7	16,4	2,7	2,9	1,2	8,8	7,9	22,5	16,2	4,8	23,7
II.	20,6	16,0	2,6	3,1	1,3	8,3	9,8	21,2	12,8	4,3	25,6
III.	30,4	16,1	2,4	3,7	3,7	8,8	11,2	14,3	6,7	2,7	50,8
<b>Ukupno I. - III./ Total I - III</b>	<b>24,7</b>	<b>16,1</b>	<b>2,5</b>	<b>3,3</b>	<b>2,5</b>	<b>8,7</b>	<b>10,1</b>	<b>18,0</b>	<b>10,5</b>	<b>3,6</b>	<b>100,0</b>
<b>Stopa promjene (I. - III. 2016./ I. - III. 2015.)/ Rate of change (I - III 2016/ I - III 2015)</b>											
I.	38,3	2,3	25,1	-8,9	-41,3	-5,5	-3,3	8,1	17,8	22,7	9,5
II.	35,5	8,4	38,0	4,6	-23,5	-5,3	32,7	12,4	23,6	0,6	16,1
III.	48,9	13,7	37,8	16,3	39,6	18,4	29,7	12,4	14,4	-6,6	25,5
<b>Ukupno I. - III./ Total I - III</b>	<b>44,1</b>	<b>9,4</b>	<b>34,4</b>	<b>7,4</b>	<b>10,6</b>	<b>5,6</b>	<b>22,6</b>	<b>11,1</b>	<b>18,4</b>	<b>3,5</b>	<b>18,9</b>

Slika 2. - Noćenja turista prema turističkim područjima u prvom tromjesječju 2016.godine

Izvor: <http://www.iztg.hr/UserFiles/file/institut/Hrvatski-turizam-u-brojkama-2016>

Prikazana su noćenja u prvom tromjesječju u 2016.godini. Približno su se kretala od 42 tisuće, to je zabilježeno u regijama Lika-Karlovac i Dalmacija-Šibenik. U Istri je ostvareno 413 000 noćenja. U kontinentalnoj Hrvatskoj zabilježene su manje brojke. Tako Zagreb bilježi 302 000 noćenja, a Slavonija tek 60 000 noćenja.

Međutim, podaci su prikaz porasta noćenja od čak 44,1% u istarskoj, 34,4% u ličko-karlovačkoj te 22,6% u dubrovačkoj regiji. U Slavoniji su noćenja porasla za 3,5%, u Zagrebu za 11,1%, a u Središnjoj Hrvatskoj za 18,4%.

Ruralnim turizmom prva se počela baviti Istarska županija i postigla je vrlo dobre rezultate. To je bilo vrijeme kada se pitanje razvoja cjelokupnog ruralnog turizma svodilo na razvoj turističkih seljačkih gospodarstava. Danas su ispunjene brojne pretpostavke i formiraju se pojedine ruralne turističke destinacije. Od pojedinih ruralnih turističkih destinacija mogu se izdvojiti, primjerice, eko-etno sela (obnovljena stara sela i zaselci), među kojima se izdvajaju ona koja su registrirani muzeji pri Ministarstvu kulture RH ili nekim muzejima, privatne poduzetničke inicijative i ona proizašla iz pojedinih županijskih inicijativa. (Demonja, Ružić, 2010.)

Hrvatska ima brojne preduvjete za razvoj ruralnog turizma koji još nije u punom procvatu. Turizam i poljoprivreda su osnova za razvoj ruralnog prostora. Tako je najznačajniji oblik agroturizma turizam na OPG-ovima.

Takav oblik turizma navise je raširen u Istarskoj i Dubrovačko-neretvanskoj županiji. Istarska županija je u suradnji sa Turističkom zajednicom Istarske županije dala izravni poticaj za razvoj turizma na seoskim domaćinstvima u unutrašnjosti Istre već 1996. godine. Stoga ne čude činjenice da je Istra danas najjača turistička regija uz razvijeni priobalni turizam i jaku ruralnu ponudu.



Slika 3. – Domaćinstvo u Istri

Izvor: <http://www.istra.hr/hr/atracije-i-aktivnosti/gastronomija>



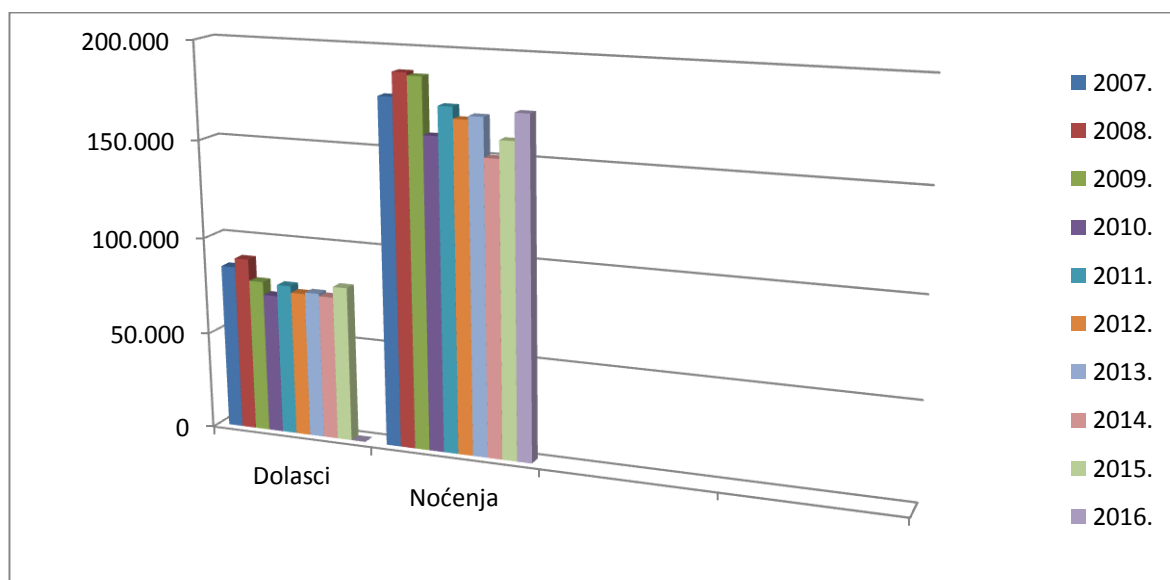
Osječko-baranjska županija je prema podacima vodeća među kontinentalnim županijama u razvoju ruralnog turizma. Karakteriziraju je ravnice, šume, blagi brežuljci te močvarna područja koja obiluju bogatom florom i faunom. Dakle, temelji se na valorizaciji prirodnih resursa, kulturno-povijesnih sadržaja, geoprometnom položaju i dostignutoj razini turističko-ugostiteljskih kapaciteta. U tablici su prikazani podaci o broju dolazaka i broju noćenja od 2007. do 2016. godine na području Osječko-baranjske županije čiji su rezultati vrlo zadovoljavajući i bilježe porast iz godine u godinu.

Tablica 2. – Dolasci i noćenja od 2007. do 2016. u Osječko-baranjskoj županiji

	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Dolasci	84,724	89,386	78,382	71,749	77,697	74,373	75,177	74,026	79,588	89,060
Noćenja	176,856	188,926	187,422	159,261	173,892	168,122	169,952	150,466	159,466	172,945

Izvor: DZS, 2017.

U 2016.godini ostvareno je 89.060 dolazaka i 172.945 noćenja, te u usporedbi sa prethodnom godinom porast turističkog prometa iznosio je 11,9% u dolascima, a 9,3% u noćenjima.



Graf 1. – Prikaz dolazaka i noćenja u Osječkoj-baranjskoj županiji od 2007. do 2016.

Izvor: DZS, 2017.

Agroturizam kao rijetku poslovnu aktivnost u planovima razvoja gospodarskog razvitka uključila je Zagrebačka županija. Ona je uz Istru, Dubrovačko-neretvansku i Osječko-baranjsku županiju pri samom vrhu razvoja agroturizma. Prednost joj je geografski položaj. U blizini je grada Zagreba i Slavonije.

Bez odgovarajuće ponude i potražnje nema razvoja turizma. Činitelji koji su privlačni turistima su klima, reljef, flora i fauna, hidrografski elementi, povijesni događaji, kulturni spomenici i manifestacije, zabavne i sportske priredbe i slično. Prema podacima iz Strategije razvoja turizma RH do 2020., ruralni turizam najrazvijeniji je u Istri, Lici, Karlovcu, središnjoj Hrvatskoj te Slavoniji. Kako bi turiste privukli potrebna je senzualnost ponude i potražnje. Senzulnost turizma objedinjuje vremenske i prostorne varijacije turističke potražnje, jer je manifestacija senzulanosti turizma osjetna i vidljiva u vremenu i prostoru, odnosno na geografskom području destinacije u kojoj se turizam odvija.

## 5. SWOT ANALIZA RURALNOG TURIZMA HRVATSKE

U tablici se iznosi SWOT analiza razvoja ruralnog turizma Hrvatske, odnosno snage, slabosti, prilike i prijetnje.

Tablica 3. SWOT analiza ruralnog turizma u Republike Hrvatske

<b>SNAGE</b>	<b>SLABOSTI</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Prirodne ljepote i raznolikosti i njihova očuvanost</li> <li>- Raznolika kulturna baština (materijalna i nematerijalna)</li> <li>- Sve veći broj manifestacija na temu ruralne tradicije</li> <li>- Povoljan geoprometni položaj</li> <li>- Sve bolja prometna povezanost</li> <li>- Sve veći broj rekreativnih mogućnosti</li> <li>- Rastući broj seljačkih domaćinstava</li> <li>- Povećanje kvalitete i raznovrsnost ponude</li> <li>- Nacionalni katalog „Ruralni turizam Hrvatske“</li> <li>- Prepoznata važnost seoskog turizma te uključivanje istog u turističku ponudu RH</li> <li>- Aktivnosti regionalnih turističkih zajednica i razvojnih agencija</li> <li>- Povećanje interesa lokalnog stanovništva</li> <li>- Stručno osposobljavanje za potrebe seoskog turizma u strukturnom obrazovanju poljoprivrednih/ugostiteljskih srednjih škola</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Nedovoljna uređenost okoliša</li> <li>- Nedostatak znanja nositelja izvršne vlasti u turistički nerazvijenim područjima o korištenju potencijala prirodne resursne osnove</li> <li>- Slabo razvijena komunalna infrastruktura</li> <li>- Kvaliteta lokalnih cesta i manjkavost usluga međumjesnog javnog prijevoza</li> <li>- Nedostatak kvalitetnog smještaja</li> <li>- Mala „lepeza“ ponude</li> <li>- Nedovoljna kontrola kvalitete usluge</li> <li>- Nedostatak vizije razvoja seoskog turizma i razvojnog modela</li> <li>- Zakonska prereguliranost i neadekvatan susav poticaja</li> <li>- Nedovoljno poznavanje zakonske regulative u razvoju ruralnog turizma</li> <li>- Loša informiranost potencijalnih poduzetnika o mogućnostima korištenja EU programa te nedovoljno povlačenje sredstva iz Eu fondova</li> <li>- Nedostatak kvalitetnih programa cjeloživotnog učenja i obrazovanja</li> <li>- Nedovoljno razumijevanje globalnih trendova na turističkom tržištu</li> </ul>
<b>PRILIKE</b>	<b>PRIJETNJE</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Raspoloživost EU fondova i programa</li> <li>- Dobra turistička potražnja</li> <li>- Sve veći interes za ruralni razvoj u kontinentalnim područjima</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Zagađenje okoliša</li> <li>- Povećanje konkurencije</li> <li>- Odustajanje od poduhvata za ruralni razvoj zbog zakonskih ograničenja</li> </ul>

- Primjena dobre prakse i europskih iskustava	- Sve veća depopulacije ruralnih krajeva
---	--

*Izvor: <https://repozitorij.efst.unist.hr/islandora/object/efst:223/preview>*

Iz tablice se može zaključiti da je Hrvatska zemlja sa velikim predispozicijama za razvoj ruralnog turizma, kako obalnog tako i kontinentalnog. Konkurencija je sve veća i treba planski i organizirano pristupiti tom razvoju kako bismo dobro i kvalitetno iskoristili svoje prilike, smanjili nedostatke i tako privukli turiste.

Nadalje, ulazak u Europsku uniju naš je veliki plus, no fondovi koje nam ona nudi treba više i bolje iskorištavati te ulagati u ljudska znanja i vještine kako bismo to ostvarili. Time bismo dobili dvostruko jer bi se povećala zaposlenost stanovništva i pridonijelo se razvoju ruralnog turizma.

## **6. ZAKONSKA REGULATIVA U RAZVOJU SEOSKOG TURIZMA REPUBLIKE HRVATSKE**

Zakonski akti koji reguliraju poslovanje seoskog turizma RH su sljedeći:

1. Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti (NN 85/2015)
2. Zakon o pružanju usluga u turizmu (NN 130/2017)
3. Pravilnik o pružanju ugostiteljskih usluga u seljačkom domaćinstvu (NN 5/08)

### **6.1. Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti**

Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti uređuje način i uvjete kao vodilja pravnim i fizičkim osobama pri obavljanju ugostiteljske djelatnosti. Ugostiteljska djelatnost podrazumijeva usluge jela, pića i smještaja. Isto tako te usluge mogu biti sa ili bez usluživanja, dakle u prijevoznom sredstvu, na priredbama i slično, te u obliku cateringa. Tako ugostiteljske objekte razvrstavamo u skupine:

- Hoteli
- Kampovi
- Ostali ugostiteljski objekti za smještaj
- Restorani
- Barovi
- Catering objekti
- Objekti jednostavnih usluga

Nadalje, Zakon posebno definira i turističke usluge u seljačkom domaćinstvu. Prema tome usluge na seljačkom gospodarstvu ili OPG-u mogu uključivati:

- pripremanje i usluživanje jela i pića,
- kušanje vina i jakih alkoholnih pića i narezaka iz vlastite proizvodnje u uređenom dijelu stambenog odnosno gospodarskog objekta,
- usluge smještaja u sobi, apartmanu ili ruralnoj kući za odmor do najviše 10 smještajnih jedinica te usluge smještaja u kampu s najviše 20 smještajnih jedinica, ali

samo za goste koji istodobno koriste usluge polupansiona i/ili puni pansion iz pretežito vlastite proizvodnje. Maksimalno se može usluživati 80 osoba, a hrana i piće moraju biti uobičajeni za kraj u kojem se nalaze, odnosno da su pripremljena na tradicijski način.

Zakon definira i:

- Minimalne uvjete za vrstu i uvjete za kategoriju
- Postupak utvrđivanja uvjeta za obavljanje ugostiteljske djelatnosti
- Kampiranje
- Ugostiteljske usluge u domaćinstvu i na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu
- Nadzor
- Prekršajne odredbe
- Prijelazne i završne odredbe

## **6.2. Zakon o pružanju usluga u turizmu**

Ovaj Zakon uređuje način i uvjete pod kojima fizičke i pravne osobe mogu pružiti usluge u turizmu. Zakon o pružanju usluga u turizmu izmijenjen je i stupio je na snagu 27. prosinca 2017. godine. Zakonom su donesene odredbe koje pojednostavljaju pružanje usluga u turizmu.

Izmjene koje je donio ovaj Zakon su sljedeće:

- Smanjenje administrativnih prepreka za započinjanje
- Usklađenost s Direktivom (EU) 2015/2302, kojom se postiže bolja i učinkovitija zaštita potrošača
- Propisano je koje se usluge smatraju turističkim uslugama zdravstvenog turizma te se proširuje krug pružatelja turističkih usluga istoga
- Uređuje se pod kojim uvjetima se pruža usluga iznajmljivanja osobnih vozila (rent-a-car)
- Uređuju se uvjeti po kojima se pružaju usluge za turističko ronjenje namjenjeno u svrhu rekreacije i razgledavanja podmorja
- Crkvi i vjerskim zajednicama omogućeno je organiziranje hodočašća i drugih putovanja s ciljem promicanja i očitovanja vjere. To je omogućeno do najviše dva

dana, uz potvrdu nadležnog tijela vjerske zajednice koji se vode po uvjetima propisanim za sindikate i udruge

- Dodatno je regulirano pružanje turističkih usluga aktivnog i poslovnog turizma. Propisane su veće obveze za pružatelje usluga istih, te osoba koje pružatelji usluga angažiraju za izvođenje tih aktivnosti. Time se postiže sigurnost i zaštita potrošača i pružatelja usluga.
- Za turističkog vodiča propisuje se stručni ispit koji se sastoji od općeg dijela za područje Republike Hrvatske i posebnog dijela za zaštićene cjeline po županijama
- Izjednačuje se položaj turističkih vodiča državljana druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske konfederacije na privremenoj osnovi sa hrvatskim turističkim vodičima koji imaju položen samo opći dio stručnog ispita. Turistički vodiči drugih država mogu pružati usluge na području RH, osim na ili u zaštićenim lokalitetima.
- Podiže se nivo znanja stranog jezika turističkih vodiča. Prema stupnjevima Zajedničkog europskog referentnog okvira u razumijevanju i govoru potrebna je B2 razina.
- Podiže se nivo znanja stranih jezika za voditelje poslova. Jedan svjetski jezik mora biti na razini B2, te poznavanje barem jednog jezika na razini A2 prema stupnjevima Zajedničkog europskog referentnog okvira u razumijevanju i govoru.
- Ministru turizma daje se ovlaštenje propisivanja popisa zaštićenih lokaliteta na uži popis od dosadašnjeg. Međutim, to se mora razmotriti sa ministrom nadležnog za kulturu i poslove zaštite prirode.
- Turističke agencije imaju obvezu zaposliti najmanje jednog voditelja poslova (smanjuje se trošak poslovanja)
- Voditeljima poslovnice ukida se polaganje stručnih ispita i organiziranje seminara na visokim učilištima. Stručni ispiti polagati će se pred ispitnom komisijom Ministarstva turizma, prema propisima ministra turizma.
- Turistička agencija mora poslovati u poslovnom prostoru, a u stambenom samo iznimno, ukoliko se pružanje usluga pruža putem internetskih stranica ili online. Fizička prisutnost korisnika usluge u prostoru u kojem turistička agencija obavlja svoju djelatnost mora biti isključena, te taj prostor mora ispunjavati uvjete sigurnosti i zaštite na radu.

- Obvezno je da turističke agencije na svoju internetsku stranicu objave ime tvrtke i sjedišta, ime i prezime voditelja poslova, svojstvo u kojem nastupa i ovlaštenja koja ima, adresu e-pošte, broj telefona i telefaksa, radno vrijeme (u kojem je moguće uspostaviti izravan kontakt sa zaposlenicima agencije), broj sudskog i drugog javnog registra u koji je agencija upisana, te podatke o registru, porezni broj (ukoliko je obveznika plaćanja PDV-a), pojedinosti o nadležnom tijelu čijem službenom nadzoru podliježe djelatnost turističke agencije, upute o rješavanju potrošačkih pritužbi, opće uvjete poslovanja za usluge koje pruža (čije usluge prodaje ili posreduje)
- Smanjen je broj pravilnika (ovlašten ministar)
- Smanjeni iznosi prekršajnih kazni
- Ublaženo postupanje turističkih inspektora prema pružateljima usluga koji su počinili prekršaj, odnosno biti će primjenjivano načelo oportuniteta (propisivanje mogućnosti da se otklone nepravilnosti i nedostaci koji su utvrđeni bez kažnjavanja).

Cilj i očekivanja ovog Zakona jesu veća „lepeza“ turističke ponude, olakšanje poslovanja gospodarskim subjektima, povećanje zaposlenosti, veća kvaliteta u pružanju usluga, bolja zaštita potrošača, stvaranje bolje klime na području financiranja projekata te jednostavnija provedba zakonskih odredbi radi postizanja veće konkurentnosti hrvatskog turizma s tržištem te njegovom boljom i učinkovitijom komunikacijom s istim.

### **6.3. Pravilnik o pružanju ugostiteljskih usluga u seljačkom domaćinstvu**

Pravilnik je donesen temeljem odredbi čl.38. st.4 Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti (NN 138/06). Pravilnikom se propisuju: vrste i minimalni uvjeti za vrste, kategorije i njihove vrste, oznake i način označavanja, način kategorizacije objekata u kojima se pružaju usluge smještaja, što se smatra vlastitom proizvodnjom, a jela, pića i napitci specifični za taj kraj ne moraju biti iz vlastite proizvodnje.

Objekt u seljačkom domaćinstvu definiran je kao funkcionalna cjelina u seljačkom gospodarstvu gostima pružaju usluge pripremanja i usluživanja hrane i pića iz vlastite proizvodnje, dakle onih proizvoda koji su karakteristični za kraj u kojemu se seljačko domaćinstvo nalazi.



Zakonom su određene vrste objekata u seljačkom domaćinstvu, a to su:

1. Vinotočje/kušaonica
2. Izletište
3. Soba
4. Apartman
5. Kamp

Gore navedeni moraju ispunjavati opće uvjete za vrstu, opće minimalne uvjete, minimalne uvjete za vrste Soba, Apartman i Kamp, minimalne uvjete za vrste Vinotočje/kušaonica i Izletište, uvjete za najnižu kategoriju za vrste Soba, Apartman i Kamp.

1. Vinotočje/kušaonica je objekt u kojemu se gostima pripremaju i uslužuju hrana i pića (koji se sljubljuju) za najviše 50 gostiju istodobno.
2. Izletište je objekt u kojemu se za najviše 50 gostiju uslužuju topla i hladna jela, pića i napitci.
3. Soba je objekt za pružanja usluga smještaja. Moraju se pružiti usluge doručka, polupansiona ili pansiona.
4. Apartman je objekt za pružanje usluga smještaja u kojemu je korisniku omogućeno samostalno pripremanje i konzumiranje hrane. Također se moraju pružiti usluge doručka, polupansiona i pansiona.
5. Kamp je objekt u kojem se gostima pružaju usluge kampiranja, uz korištenje pokretne opreme za kampiranje (vlastite ili iznajmljene). Moraju se pružiti usluge doručka, polupansiona ili pansiona. Pokretna oprema za kampiranje mora održati pokretnost mehanizma te ne smije imati stalnu povezanost za teren. Pravilnikom je zabranjeno samoinicijativno postavljanje kao što su ograda, popločenje tla i slično.

Vrste i kategorija objekata označavaju se pločom, primjerice za vrste Soba, na objektu će biti ploča (oznaka) SOBA. Pored naziva mora biti navedena i odgovorajuća kategorija koja se označava suncem. Vrste soba, apartmana i kampova kategoriziraju se u tri kategorije: jedno sunce, dva sunca, tri sunca.



Slika 4. – Kategorizacija objekata

Izvor: <https://punkufer.dnevnik.hr/clanak/sto-znaci-broj-zyjezdica-u-hotelima>

Pravilnikom je određeno da svi objekti moraju usluživati proizvode iz pretežno vlastite proizvodnje pod kojima se podrazumijevaju:

1. Poljoprivredni proizvodi proizvedeni na seljačkom domaćinstvu koje pruža ugostiteljske usluge iz vlastite proizvodnje
2. Poljoprivredni proizvodi proizvedeni na drugim seljačkim gospodarstvima upisanim u Upisnik poljoprivrednig gospodarstava koje kupi seljačko domaćinstvo koje pruža ugostiteljske usluge
3. Šumski proizvodi, samoniklo bilje, gljive, puževi, žabe, ribe i drugi vodeni i morski organizmi te divljač, koje član seljačkog stanovništva ubere, kupi ili ulovi. Pod proizvodima koji ne moraju biti iz pretežito vlastite proizvodnje su oni koji služe pripremi jela i pića primjerice: brašno, margarin, sol, čaj, kava i slično. Ostali proizvodi moraju biti proizvedeni, ubrani, ulovljeni ili kupljeni u kraju u kojemu se nalazi seljačko domaćinstvo.

Dakle, pružanjem turističkih usluga na seljačkom gospodarstvu mogu se baviti samo domaćinstva koja su registrirana kao poljoprivredni proizvođači te moraju usluživati samo one proizvode koji su pretežno iz vlasitite proizvodnje ili ukoliko su kupljeni, moraju biti kupljeni u kraju u kojemu se domaćinstvo nalazi te bit pripremljeni na tradicionalan način. Pravilnikom su određeni svi opći i definirani uvjeti za poslovanje.

## **7.PROGRAM RURALNOG RAZVOJA**

Program Ruralnog razvoja 2014-2020 donosi niz mjera pogodnih za male agro-poduzetnike, pa tako i za poduzetnike u ruralnom turizmu

### **7.1. Mjera 6 – Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja**

Mjera 6 sastoji se od 4 podmjere:

- 6.1. Potpora mladim poljoprivrednicima
- 6.2. Potpora ulaganju u pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti na OPG-u
- 6.3. Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava
- 6.4. Ulaganja u razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima

#### Podmjera 6.1. - Potpora mladim poljoprivrednicima

Prijavitelji mogu biti osobe od 18 do 40 godina starosti koji su u trenutku podnošenja zahtjeva registrirani kao nositelji PG-a za koji se traži potpora ili ukoliko nisu nositelji to moraju postati najkasnije pri donošenju Zahtjeva za isplatu prve rate.

Prihvatljive aktivnosti:

- Kupnja domaćih životinja, višegodišnjeg bilja, sjemena i sadnog materijala
- Kupnja, građenje i/ili opremanje zatvorenih/zaštićenih prostora i objekata te ostalih gospodarskih objekata uključujući vanjsku i unutarnju infrastrukturuu sklopu poljoprivrednog gospodarstva u svrhu obavljanja poljoprivredne proizvodnje i/ili prerade proizvoda
- Kupnja ili zakup poljoprivrednog zemljišta
- Kupnja poljoprivredne mehanizacije, strojeva i opreme
- Podizanje novih i/ili restrukturiranje postojećih višegodišnjih nasada
- Uređenje i poboljšanje kvalitete poljoprivrednog zemljišta u svrhu poljoprivredne proizvodnje

- Građenje i/ili opremanje objekata za prodaju i prezentaciju vlastitih poljoprivrednih proizvoda uključujući i troškove promidžbe vlastitih poljoprivrednih proizvoda
- Stjecanje potrebnih stručnih znanja i sposobnosti za obnavljanje poljoprivredne proizvodnje i prerade proizvoda
- Operativno poslovanje poljoprivrednog gospodarstva

Visina potpore iznosi (po korisniku):

- 372.000,00 kuna korisniku kojem će poljoprivreda biti glavno zanimanje i koji će biti obveznik socijalnih obaveza RH po osnovi poljoprivrede, najmanje 5 godina nakon isplate
- 148.800,00 kuna korisniku kojem poljoprivreda neće biti glavno zanimanje niti će biti obveznik socijalnih doprinosa po osnovi poljoprivrede

Intezitet potpore je 100%-tan.

#### Podmjera 6.2. Potpora ulaganju u nepoljoprivredne djelatnosti na OPG-u

Prijavitelji, odnosno korisnici mogu biti poljoprivredna gospodarstva koja su upisana u Upisnik poljoprivrednika najmanje godinu dana, te koji u trenutku podnošenja zahtjeva za potporu ima ekonomsku veličinu najmanje 1000 eura. Zemljišta moraju biti upisana u ARKOD sustav, a životinje u JŽDR registar. Ulaganje mora biti u području lokalne samouprave (max.5 000 stanovnika). Potrebno je uspostaviti knjigovodstvo te korisnik mora biti početnik u djelatnosti turizma. Nakon isplaćene isplate najmanje 5 godina treba se baviti predmetnom aktivnošću.

Prihvaljive aktivnosti:

- Turizam u ruralnom području
- Tradicijski obrt (umjetnički, za izradu suvenira..)
- Pružanje usluga u ruralnim područjima
- Prerada, marketing i izravna prodaja proizvoda

Visina potpore iznosi 50 000 eura, a intezitet potpore je 100%-an.

#### Podmjera 6.3. Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava

Korisnici ove potpore su mala poljoprivredna gospodarstva upisana u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava te da je njihova ekonomska veličina od 2 000 do 7 999 eura.

Prihvatljive aktivnosti:

- Kupnja domaćih životinja, višegodišnjeg bilja, sjemena i sadnog materijala
- Kupnja, građenje i/ili opremanje zatvorenih/zaštićenih prostora i objekata te ostalih gospodarskih objekata uključujući vanjsku i unutarnju infrastrukturuu sklopu poljoprivrednog gospodarstva u svrhu obavljanja poljoprivredne proizvodnje i/ili prerade proizvoda
- Kupnja ili zakup poljoprivrednog zemljišta
- Kupnja poljoprivredne mehanizacije, strojeva i opreme
- Podizanje novih i/ili restrukturiranje postojećih višegodišnjih nasada
- Uređenje i poboljšanje kvalitete poljoprivrednog zemljišta u svrhu poljoprivredne proizvodnje
- Građenje i/ili opremanje objekata za prodaju i prezentaciju vlastitih poljoprivrednih proizvoda uključujući i troškove promidžbe vlastitih poljoprivrednih proizvoda
- Stjecanje potrebnih stručnih znanja i sposobnosti za obnavljanje poljoprivredne proizvodnje i prerade proizvoda
- Operativno poslovanje poljoprivrednog gospodarstva

Financijska potpora iznosi 15 00 eura, a intezitet je do 100% ukupnih prihvatljivih troškova.

#### Podmjera 6.4. Ulaganja u razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima

Korisnik ove potpore mora biti upisan u Upisnik poljoprivrednika najmanje jednu godinu prije podnošenja zahtjeva. Mora pripadati ekonomskoj veličini poljoprivrednog gospodarstva od najmanje 2 000 eura. Ulaganje se provodi u naseljima s najviše 5 000 stanovnika na području lokalne samouprave.

Prihvatljive aktivnosti:

- Turizam u ruralnom području
- Tradicijski obrt (umjetnički, za izradu suvenira..)

- Pružanje usluga u ruralnim područjima
- Prerada, marketing i izravna prodaja proizvoda

Visina potpore iznosi od 3 500 do 200 000 eura, a intezitet iznosi 70% ukupnih prihvatljivih troškova.

Ruralni turizam prepoznaje prirodno i kulturno bogatstvo i istodobno štiti od zaborava i uništenja. Zato ga treba razvijati i njegovati. Problem hrvatskog turizma je što se važnost za dolazak stranih turista odnosi pretežito na more i sunce. Tako se turizam razvija samo na jednom dijelu Hrvatske i sezonski. Potrebno je razvijati strategiju za cjelogodišnji turizam i na području svih regija te ujednačiti promociju istih. Nadalje, vrlo je bitna suradnja i povezanost turističkih subjekata koji se bave takvim oblikom turizma. Time će turisti steći povjerenje i vraćati se iznova.

Zakoni i pravilnici nisu usklađeni sa praksom te takovi nisu poticajni za širenje razvoja. Iseljavanje stanovništva jedan je od pokazatelja nezadovoljstva stanjem u državi. Umjesto pomoći, zakoni su kočnica stanovništvu. Jednako se tretiraju veliki proizvođači i OPG-ovci što nikako ne može dobro rezultirati. Primjerice, ukoliko OPG-u djelatnost postane primarna mora se prebaciti na obrt i pridržavati se puno striktnijih zakona. Ili primjerice, ukoliko bi se otvorio OPG suhomesnatih proizvoda, potrebno je imati zgradu, što je prihvatljivo, međutim, oko te zgrade sa svih strana određena je udaljenost od ostalih objekata, što koči mnoge u otvaranju OPG-a. Ulaskom u europsku uniju jesmo dobili veće mogućnosti za razvoj, ali njihove mjere i potpore nisu olakšica za mnoge ukoliko nam naši Zakoni ne oslobode put ka razvoju.

## 8. ZAKLJUČAK

Razvoj ruralnog turizma u Hrvatskoj započeo je 1996. Temeljem tada važećeg Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti. Tada je Ministarstvo turizma započelo s inicijativama njegovog razvoja i prvim aktivnostima poput obilaska terena, prikupljanje informacija, edukacija i stvaranje pretpostavki za njegov razvoj. Međutim hrvatska ponuda ruralnog turizma se razvija sporo. Turizam na ruralnom prostoru u Hrvatskoj sudjeluje sa samo 1% prihoda.

Ruralni turizam je naziv za različite aktivnosti i oblike turizma izvan grada. Za njegov razvoj nisu dovoljna samo turistička seljačka gospodarstva koja su temelj ruralnog turizma, nego i drugi smještajni objekti u ruralnom prostoru. Naime, potrebna je ugostiteljska infrastruktura kao što su restorani, kušaonice vina, uređene turističke atrakcije, osmišljene vinske ceste, biciklističke staze, hodočasnički putovi i slično. Dakle, potrebne su osmišljene i organizirane ruralne turističke destinacije.

Ruralni turizam razlikuje seljački (agroturizam) na seljačkim gospodarstvima i ostale oblike turizma na ruralnom prostoru izvan seljačkih gospodarstava. Osnovna djelatnost agroturizma je poljoprivreda, a usluge turista čine dodatnu djelatnost. Ostali oblici turizma su: rezidencijalni turizam, zavičajni ili nostalgичni, avanturistički, zdravstveni, kulturni, vjerski, lovni, ribolovni, gastronomski, vinski, ekoturizam, edukacijski, kamping, nautički, difuzni i razni mješoviti oblici turizma (foto-safari i sl).

Hrvatska ima brojne preduvjete za razvoj ruralnog turizma koji još nije u punom procvatu. Uz Istarsku i Dubrovačko-neretvansku, Osječko-baranjska županija je prema podacima vodeća među kontinentalnim županijama u razvoju ruralnog turizma.

Konkurencija je sve veća i treba planski i organizirano pristupiti ruralnom razvoju kako bismo dobro i kvalitetno iskoristili svoje prilike, smanjili nedostatke i tako privukli turiste. Ulazak u Europsku uniju naš je veliki plus, no fondovi koje nam ona nudi treba više i bolje iskorištavati te ulagati u ljudska znanja i vještine kako bismo to ostvarili. Time bismo dobili dvostruko jer bi se povećala zaposlenost stanovništva i pridonijelo se razvoju ruralnog turizma.

Ruralni turizam prepoznaje prirodno i kulturno bogatstvo i istodobno štiti od zaborava i uništenja. Zato ga treba razvijati i njegovati. Problem hrvatskog turizma je što se važnost za

dolazak stranih turista odnosi pretežito na more i sunce. Tako se turizam razvija samo na jednom dijelu Hrvatske i sezonski.

Nadalje, potrebno je smanjiti administrativni dio prilikom osnivanja gospodarstva odnosno bavljenja ruralnim razvojem jer mnogi brzo odustaju od toga. Zakoni trebaju olakšati razvoj, a ne kočiti ga. Potrebno je što više olakšati poduzetnicima i potencijalnim poduzetnicima te im i financijski pomoći kroz povećanje potpora i smanjenja obveza prema državi.



## 9. POPIS LITERATURE

### Knjige:

1. D. Demonja, P. Ružić; Ruralni turizam u Hrvatskoj, Meridijani, Samobor, 2010.
2. P. Ružić; Ruralni turizam, Institut za poljoprivredu i turizam Poreč, Pula 2009.

### Internetske stranice:

3. <https://hrcak.srce.hr/> (28.6.2018.)
4. <http://ruralnirazvoj.hr/> (28.6.2018.)
5. <https://www.aprrr.hr/mjera-6-razvoj-poljoprivrednih-gospodarstava-i-poslovanja/> (4.7.2018.)
6. [https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2017\\_12\\_130\\_2982.html](https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2017_12_130_2982.html) (4.7.2018.)
7. [https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015\\_08\\_85\\_1648.html](https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_08_85_1648.html) (4.7.2018.)
8. <http://hrturizam.hr/donesen-zakon-o-pruzanju-usluga-u-turizmu/> (4.7.2018.)
9. [https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2008\\_01\\_5\\_112.html](https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2008_01_5_112.html) (4.7.2018.)
10. <http://www.mint.hr/UserDocsImages/dokumenti/Strategija-turizam-2020-veljaca2013.pdf> (2.7.2018.)
11. <http://www.mint.hr/vijesti/medjunarodni-kongres-o-ruralnom-turizmu-ruralni-turizam-ima-potencijala-no-treba-mu-sira-potpore-za-razvoj/13205> (2.7.2018.)7
12. <https://repositorij.efst.unist.hr/islandora/object/efst:223/preview> (1.7.2018.)